

AKCYJA (72) *sb f*

-kc- : -ktc- : -ct- : cc- : -kt- (27 : 26 : 17 : 1 : 1).

a nagłosowe jasne, końcowe pochylone.

sg *N* akcyjã (10). ◊ *G* akcyjéj (6). ◊ *A* akcyją (19), ◊ *I* akcyją (1). ◊ *L* akcyjéj (5). ◊ *pl N* akcyj(e) (10) [w tym *e caudata SarnStat* (7)]. ◊ *G* akcyj (8). ◊ *A* akcyj(e) (8) [w tym *e caudata SarnStat* (7)]. ◊ *L* akcyjach (4). ◊ (*lat.*) *pl N* actiae (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

praw. Spór sądowy, skarga; actio, causa Cn [*actio – sprawa, czynienie, też rzecz, mowa, skarga, żelżenie drugiego Mącz 5d, sprawa, uczynek Calep*] (72) : Ale tylko do tego yeft [*prokurator*] pożyteczny/ że dobrze rzecz około łądu íprawić/ wygrać ákcią/ álbo też vpuscić tráfi. *GliczKsiąż* N4v, N3v; *GroicPorz* r3, t2v [2 r.]; Tákże gdy przyşzlá tego to Stárofty ákcia/ záwołał Woźny. Sláchetny pánie [...] ítawaj do práwá *GórnDworz* Q5; *RejZwierc* 70v, 90v, 100; *BielSat* E; *PudłFr* 13; gdyby ítáteczny w Státucie rozdział był *actiy*, która *civilis*, á która *criminalis*. *GórnRozm* H4, F, G, G2, G2v, G3, H2v; Ale atoli się trafielo. ze actye za niego zaczęte az się na onych sądziech Vltimé Instantiae odprawiały. *ActReg* 22, 170 [2 r.], 171; *BielRozm* 7, 33; *Phil* L2; pozywiaią perfony niewinné/ y wyciągáią Akcię/ któraby włáfnie miály bydz Ziemłkié Grodzkié/ álbo *civiles* rzeczonné ná Séym ábo zá Dworem przed oobę náłżę *SarnStat* 147 [*idem* 712]; wyfluchawłzy Akciiéy powodowéy ítrony *SarnStat* 159; áby był [*Cygan*] pozwan od káždégo/ kto iedno chce tákiému Akcią vczynić *SarnStat* 523, 105, 472, 712, 721, 809 (30).

akcyja o co (6): starego siedliska. o ktore jdzie miedzy nimi actia *ZapWar* 1553 nr 2685; tedy ákcia o tákowé náłżćie/ należy onému ízláchćicowi któreg^o on ieft dom *SarnStat* 1169, 120, 742, 801, 1177. *Cf Szeregi*.

W charakterystycznych połączeniach: akcyją intentować, limitować, odprawować, osądzić (3), *ożywić, powlec* (2), *repetować, wyciągać* (2), *wygrać, zacząć* (2), *zagasić, zawieszać; akcyja intentowana* (2), *kwarciána*.

Zwrot: »mieć akcyją [z kim]« (5): Kiedy fię przytráfi iż kthory Sędzya álbo vrzędnik Ziemłki y Grodzki ma actią fwoię v Sądu álbo vrzędu íwego z ktorákolwiek oobą *UstPraw* Kv [*idem SarnStat* 559], K2; iáko Wacławek miefzczánin Krákwłki vczynił. Miał ákcią wielką z Ráicy Krákwłkiemi/ gdzie mu ízlo o gárlo *GórnDworz* R3v; *SarnStat* 459, 559.

Wyrażenia: »akcyja prawna«: PRzed który to łąd oobá żadna/ [...] któraby Aktciiéy práwnéy nie miáłá/ chodzić nie ma. *SarnStat* 857.

»akcyja sądowa«: Y dla tego dáleko tám mnief Actiy łądowych/ niżli v was. *GórnRozm* F3.

Szeregi: »akcyja i kauza; kauza i akcyja« (2 : 1): ACTię y kauzy o Rozdział ábo pomiárę/ [...] które bywiaią záczęté ná rocéch póspolitych žiemłkich/ máią bydz łádzonné y kończonné *SarnStat* 1177, 1165 [2 r.].

»sprawy i (albo) akcyje« (2): SPráwy álbo Aktcię Duchownych Prufłkich/ máią bydz łádzonné tákowym ípofobem *SarnStat* 865, 801.

Synonimy: kauza, sprawa.